ВІДГУК
зовнішнього рецензента на освітньо-професійну програму
«Середня освіта (Українська мова і література)»
другого (магістерського) рівня
за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
спеціалізація А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)
у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника

У сучасних умовах розвитку українського суспільства роль учителя набуває особливого значення, адже від рівня його професійної підготовки, світоглядних орієнтирів і педагогічної майстерності залежить якість освіти та майбутнє держави. Учитель української мови і літератури, зокрема, виконує важливу місію – збереження й популяризації національної ідентичності, формування мовної культури та любові до рідного слова.

Метою освітньо-професійної програми є підготовка сучасних учителів української мови і літератури, здатних фахово розв'язувати складні професійні завдання та гідно відповідати на виклики, зумовлені умовами воєнного часу.

Структура програми забезпечує комплексну підготовку фахівця, який спроможний ефективно здійснювати освітній процес з української мови та літератури з урахуванням потреб здобувачів освіти й актуальних суспільних вимог. Освітні компоненти програми сприяють досягненню визначених програмних результатів навчання та формуванню необхідних фахових компетентностей майбутніх учителів. Структурно-логічна схема засвідчує цілісність і взаємозв'язок усіх компонентів, спрямованих на підготовку фахівців з ґрунтовними знаннями у сфері педагогіки, мовознавства та літературознавства.

У процесі навчання здобувачі освіти здобувають системні теоретичні знання та активно застосовують їх на практиці, що сприяє глибокому засвоєнню методики викладання української мови і літератури, а також оволодінню основами науково-дослідницької діяльності з використанням сучасних інформаційних технологій. Здобуті знання, уміння та навички дають змогу майбутнім учителям творчо підходити до розв'язання професійних завдань, ураховувати вікові й індивідуальні особливості учнів та діяти відповідно до норм професійної етики й педагогічної культури.

Досягнення програмних результатів навчання забезпечується через вивчення базових та вибіркових дисциплін, серед яких передбачено курси з виразним регіональним спрямуванням.

Перелік і зміст вибіркових курсів регулярно оновлюються з урахуванням сучасних тенденцій розвитку філологічної науки, змін та реформ у системі середньої освіти, потреб ринку праці й регіонального розвитку, побажань стейкхолдерів, академічної спільноти та самих студентів. Це дає змогу зробити програму гнучкою, актуальною і здатною відповідати на виклики сучасної освітньої та професійної реальності.

Освітня програма спрямована на формування в здобувачів вищої освіти універсальних soft skills, а серед ключових навичок – когнітивна гнучкість, ораторські та комунікативні здібності, креативність, критичне мислення, здатність до ефективної командної роботи тощо.

Вільний вибір навчальних дисциплін забезпечує реалізацію принципів студентоцентрованої освіти та особистісно орієнтованого підходу до професійної підготовки, що сприяє формуванню індивідуальних освітніх траєкторій відповідно до інтересів, професійних орієнтирів і потреб здобувачів освіти.

Важливими та професійно зорієнтованими ОК для вчителя є ОК «Сучасні підходи до методики навчання української літератури», «Сучасні підходи до методики навчання української мови», які вдало поєднують традиції і новаторство в контексті реформ.

Отже, освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)» другого (магістерського) рівня в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника відповідає вимогам та потребам сучасної освіти, її можна рекомендувати до впровадження.

Директор Фахового коледжу
Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила»
кандидат філологічних наук Володимир ЯСЛИК

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА» ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Підпис

ПОСВІДЧУЮ
Начальник відділу кадрів
ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

«12» грудня 2025 р.

ВІДГУК
зовнішнього рецензента на освітньо-професійну програму
«Середня освіта (Українська мова і література)»
другого (магістерського) рівня
за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
спеціалізація А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)
у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника

У сучасних умовах трансформації освітнього простору та суспільних викликів особливої ваги набуває якісна підготовка педагогічних кадрів. Освіта виступає ключовим чинником розвитку держави, формування національної свідомості та збереження культурної спадщини, а вчитель — центральною постаттю цих процесів. У зв'язку з цим зростають вимоги до професійної компетентності, гнучкості мислення та здатності педагогів ефективно діяти в умовах невизначеності й швидких змін.

Підготовка сучасних висококваліфікованих учителів української мови і літератури, здатних ефективно розв'язувати складні педагогічні завдання та гнучко реагувати на виклики сьогодення, зокрема пов'язані з умовами воєнного стану, є важливим чинником розвитку українського суспільства. Саме на реалізацію цієї мети спрямована оновлена освітньо-професійна програма, структура якої забезпечує комплексну фахову підготовку, що поєднує педагогічний, мовознавчий і літературознавчий складники. Програма орієнтована на підготовку вчителя, здатного забезпечувати якісне викладання української мови і літератури з урахуванням освітніх потреб учнів, сучасних тенденцій розвитку освіти та суспільних запитів.

Зміст освітніх компонентів програми забезпечує досягнення чітко визначених програмних результатів навчання та формування необхідних фахових компетентностей. Структурно-логічна модель навчання демонструє узгодженість і наступність усіх курсів, які спрямовані на цілісну й якісну підготовку майбутнього вчителя, вдале поєднання теорії та практики з використанням сучасних інформаційних технологій.

Ця програма покликана забезпечувати підготовку висококваліфікованих педагогічних кадрів. Її стратегія, організація, компетентності спрямовані на формування ерудованого фахівця-філолога, який у сучасному освітньому просторі конкурентноспроможний, здатний швидко адаптовуватися до різноманітних обставин та умов. Набуті знання, вміння та навички дадуть змогу випускникам креативно та нестандартно підходити до вирішення професійних завдань, фахово розробляти навчальних заняття з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Програма спрямована на формування ґрунтовних знань з філологічних, психолого-педагогічних дисциплін і методики викладання української мови та літератури в закладах загальної середньої освіти з урахуванням сучасних освітніх тенденцій і технологій. Вона передбачає засвоєння методології педагогічних досліджень, особливо в рамках виробничої (педагогічної) практики.

Поділ педагогічної практики в оновленій ОПП на мовну та літературну є методично виправданим кроком, що підвищує якість професійної підготовки

майбутніх учителів української мови і літератури. Українська мова як навчальний предмет орієнтована на формування мовної компетентності: правописної грамотності, культури мовлення, умінь будувати власні висловлення. Натомість українська література передбачає розвиток читацької, інтерпретаційної та емоційно-ціннісної компетентностей. Відповідно, методики викладання суттєво різняться, і їх доцільно відпрацьовувати окремо.

ОПП формує магістрів з філологічним типом мислення, які не лише опановують наявні знання, а й здатні творчо їх переосмислювати та продукувати нові ідеї, спираючись на сучасні досягнення науки, інноваційні підходи та потреби освітнього середовища.

Досягнення програмних результатів навчання забезпечується завдяки поєднанню обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів. Система вибіркових дисциплін постійно оновлюється з урахуванням потреб та вимог суспільства, розвитку філологічної та педагогічної науки, потреб ринку праці, рекомендацій стейкхолдерів, побажань здобувачів освіти.

Таким чином, освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)» другого (магістерського) рівня, що реалізується у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, відповідає сучасним вимогам, викликам часу та очікуванням освітньої спільноти. Програму можна вважати актуальною, перспективною та такою, що заслуговує на впровадження.

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки
Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка Олена СЕМЕНОГ

Підпис Семеног
засвідчую
провідний фахівець
Соф – С. Сохацька
"16" квітня 2026 р.

ВІДГУК
зовнішнього рецензента на освітньо-професійну програму
«Середня освіта (Українська мова і література)»
другого (магістерського) рівня
за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
спеціалізація А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)
у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Мета рецензованої програми – підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців, які володіють глибокими професійними компетентностями для розв'язання складних спеціалізованих і науково-дослідницьких завдань у сфері середньої освіти. Випускники цієї програми повинні бути здатними до інноваційної діяльності, до безперервної самоосвіти та професійного самовдосконалення.

ОПП передбачає підготовку кваліфікованого конкурентноздатного фахівця – учителя української мови і літератури, який ґрунтовно володіє теоретичною базою фахових дисциплін у галузях української філології, методики викладання української мови і літератури, педагогіки середньої освіти, методології наукового дослідження, сучасними інформаційними технологіями, а також здатний до творчої та науково-педагогічної діяльності, постійної самоосвіти та самовдосконалення.

Особливістю освітньо-професійної програми є її практико-орієнтоване спрямування на підготовку майбутніх фахівців до роботи в закладах загальної середньої освіти з урахуванням регіональних особливостей етнолінгвістичного середовища. Програма також акцентує увагу на розвитку мовної особистості здобувачів освіти через використання системи регіональних лінгвокультурних засобів, що стали предметом багаторічних наукових досліджень кафедр української мови та української літератури. Позитивом оновленої ОПП є наявність ОК «Актуальні проблеми сучасної української мови: текстоцентричний аспект», оскільки важливе значення у підготовці майбутніх учителів української мови і літератури мають питання, пов'язані із сучасним розумінням мови як цілісної комунікативної системи, реалізованої передусім у тексті. В умовах реформування освіти та впровадження компетентнісного підходу особлива увага приділяється формуванню в учнів умінь працювати з текстом: аналізувати, інтерпретувати, створювати власні висловлення різних типів і стилів. Саме текстоцентричний підхід дозволяє інтегрувати мовні знання з практикою мовлення, що є ключовим у шкільному курсі української мови.

Освітня програма спрямована на формування у здобувачів вищої освіти універсальних навичок soft skills упродовж усього періоду навчання. Зокрема, йдеться про розвиток когнітивної гнучкості, ораторських та комунікативних здібностей, креативності, критичного мислення, вміння працювати в команді тощо.

Навчальні дисципліни за вибором студента вільно обираються з університетського каталогу, чим забезпечена реалізацію принципу студентоцентрованої освіти в межах особистісно орієнтованої професійної підготовки. Важливо зазначити, що зміст і перелік вибіркових дисциплін періодично оновлюються.

Реалізацію освітньо-професійної програми забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають відповідну академічну і професійну кваліфікацію за спеціальністю, відповідають профілю і напряму дисциплін, що викладаються. Науково-педагогічні працівники, задіяні в реалізації освітньо-професійної програми, постійно підвищують рівень педагогічної майстерності шляхом участі в різних формах професійного розвитку як в Україні, так і за кордоном. Це включає наукові стажування, участь у програмах академічної мобільності, грантових проєктах, а також залучення до неформальної та інформальної освіти (зокрема самоосвіти), експертної та проєктної діяльності.

До реалізації освітньо-професійної програми також залучаються гостьові лектори, представники роботодавців та вчителі-практики, що сприяє поєднанню теоретичної підготовки з практичним досвідом.

Рецензована освітньо-професійна програма відповідає вимогам, поставленим до такого типу документів, має комплексний і цілісний підхід до підготовки кваліфікованого магістра, тому може бути рекомендована для реалізації в освітньому процесі.

Завідувач кафедри мовознавства
Івано-Франківського національного
медичного університету,
д. філол. н., професор **Світлана ЛУЦАК**

Міністерство охорони здоров'я України * Івано-Франківський національний медичний університет * № 02010758 * Україна *

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ
ЗАСТУПНИК РЕКТОРА (НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ КАДРІВ)
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«07» квітня 2026 р.
Підпис
Прізвище

ВІДГУК
зовнішнього рецензента на освітньо-професійну програму
«Середня освіта (Українська мова і література)»
другого (магістерського) рівня у
Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Учительство – це не просто професія, а високе покликання, що поєднує в собі відповідальність, мудрість і щиру відданість справі формування особистості. Саме вчитель є тим провідником, який відкриває перед молодим поколінням світ знань, цінностей і національної культури, сприяє становленню свідомого громадянина та духовно багатої особистості.

Рецензована освітньо-професійна програма розроблена досвідченими науково-педагогічними працівниками факультету філології, які мають значний досвід освітньої та наукової діяльності. У програмі чітко визначено мету, завдання, професійні компетентності та програмні результати навчання, що узгоджуються із сучасними потребами українського суспільства та вимогами ринку праці.

Структурно-логічна модель програми засвідчує її цілісність і взаємозв'язок усіх освітніх компонентів, спрямованих на забезпечення якісної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури.

Важливо зазначити, що ОПП передбачає формування глибоких знань з педагогіки, мовознавства, літературознавства та психології у поєднанні теорії з практикою. Завдяки цьому, студенти можуть опанувати методику викладання української мови та літератури, засвоїти основи наукової роботи, методологію досліджень, а також впевненіше почуватися в роботі з сучасними інформаційними технологіями, необхідними для професійної діяльності.

Особлива увага приділяється розвитку здатності самостійно вирішувати професійні завдання, проєктувати й організовувати освітній процес, враховувати індивідуально-психологічні особливості учнів та діяти відповідно до принципів педагогічної етики.

Програма також сприяє формуванню критичного мислення, міжособистісної взаємодії, командної роботи, здатності до самовдосконалення

та самоосвіти впродовж життя, толерантного ставлення до різноманіття та ефективного вирішення професійних ситуацій.

Досягнення програмних результатів забезпечується як через обов'язкові навчальні дисципліни, так і за рахунок вибіркових курсів, серед яких особливе місце займають ті, що репрезентують регіональний компонент.

Колектив авторів освітньо-професійної програми свідомий того, що процес навчання має бути дієвим, інтенсивним і продуктивним, спрямованим на розвиток здібностей мислити, пізнавати тонкощі роботи педагога, забезпечувати активну самостійну освітню діяльність студентів в опануванні теорії й практики, формуванні загальних та фахових компетентностей.

Загалом організація рецензованої програми спрямована на формування зрілого, конкурентноспроможного вчителя, що готовий адаптовуватися до змін, продиктованих часом та умовами війни, вчителя сучасного, активного, який вміє враховувати потреби учнів, зацікавити їх, надихати і вести за собою.

Перевагою оновленої ОПП вважаємо доданий ОК «Актуальні проблеми української літератури к. XIX – поч. XXI ст.», оскільки ця дисципліна важлива для формування фахових знань здобувачів, які не мають філологічної освіти бакалаврського рівня.

Таким чином, освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)» другого (магістерського) рівня, запропонована Карпатським національним університетом імені Василя Стефаника є цікавою, відповідає сучасним освітнім вимогам, враховує актуальні наукові та регіональні потреби й може бути рекомендована до впровадження.

Рецензент:
директор
Івано-Франківського регіонального
центру оцінювання якості освіти,
почесний доктор Національної академії
педагогічних наук **Б. М. Томенчук**

16.04.2026